

Hoe een bekerloting leidde tot een bijzonder boek

Het is 11 februari 2015. In Rijswijk vindt de loting plaats voor de eerste ronde van het Haaglanden Voetbal Toernooi om de Sir Winston Cup. Toernooicommissielid Kees Wenneker wordt bij die loting geflankeerd door René Pas en Theo van der Burch.

Voordat de clubnamen uit de lotingkokertjes te voorschijn komen, introduceert Wenneker, voor zover dat nodig is, de beide ADO-profs van weleer aan het publiek. Hij doet dat door beiden een vraag te stellen. Aan Theo hoe hij het vindt dat bij elke thuiswedstrijd in het Kyocera Stadion iedereen O O Den Haag van Harry Klorkestein meezingt, het lied waarin Theo's naam min of meer ijdel wordt gebruikt. En aan René vraagt hij wat voor man Ernst Happel nu eigenlijk was.

De antwoorden van beide ADO'ers zijn zo leuk en origineel dat ondergetekende ter plekke op het idee komt het niet bij één vraag te laten, maar de heren na afloop van de loting voorstelt een boek te maken met persoonlijke herinneringen aan hun eigen ADO-tijd.

Niet lang later vinden de eerste gesprekken plaats. Die zijn luchtig, interessant, emotioneel, leuk, hilarisch en soms chaotisch. Met als resultaat een document waarin de tijd van toen op bijzondere wijze is stilgezet.

Anekdoten, herinneringen en meningen wisselen elkaar af. Foto's en knipsels uit de plakboeken van René en Theo doen de rest. De slagroom op de taart komt van Rob Baan, die uit zijn prille trainerstijd bij ADO een uitzonderlijk aantekeningenschriftje van Ernst Happel bewaarde waarvan delen in dit boek zijn afgedrukt.

Toegegeven, de tijden van toen in het Zuiderpark zullen nooit meer terugkomen. Maar erover praten met legendarische voetballers die erbij waren, is en blijft een feest.

Chris Willemsen

VIJFENTWINTIG HAGENAARS EN ÉÉN OOSTENRIJKER

René Pas herinnert zich nog de eerste kennismaking met de man die voor velen te boek staat als de beste trainer/coach die er in meer dan een eeuw voetbal in Nederland actief was. In de zomer van 1962 betreden de dan nog maar 36 jaar jonge Oostenrijker Ernst Franz Hermann Happel en zijn selectie het trainingsveld van ADO in het Zuiderpark. René: “We moesten allemaal een bal pakken. Niet om mee te voetballen. Maar om op te zitten.”

Als de spelers doen wat hen wordt gevraagd, beveelt de Oostenrijker doelman Martin van Vianen plaats te nemen onder de lat. Ondertussen legt Happel tien ballen klaar op de rand van het strafschoopgebied.

René: “Wat er toen gebeurde, vergeet ik mijn leven niet. Die lange stond volledig geconcentreerd in zijn doel. Happel gaat achter de eerste bal staan, neemt een korte aanloop en kogelt ‘m vanaf de zestienmeterlijn in de bovenhoek. De tweede bal verdwijnt net zo hard in de andere bovenhoek. Ik geloof dat er van de tien negen in gingen, de ene nog harder en zuiverder dan de andere. Vanaf dat moment wist iedereen van ons dat we te maken hadden met een echte prof, een fenomeen, een grootheid die al vanaf minuut één respect afdwong.”

EEN BREDASE BACK MET EEN HAZENLIP DIE IN Z'N BROEK SCHEET VAN EEN JONG HAAGS RECHTSBUITENTJE

Als 17-jarige maakt René Pas al deel uit van de selectie van ADO. Een foto uit het seizoen ‘62-’63 bewijst dat. Hij loopt samen met de dan tweemaal zo oude legende Mick Clavan, achter de tribune vanuit de kleedkamer, in de richting van het hoofdveld van het Zuiderpark. Daar neemt ADO het op tegen NAC. René’s directe tegenstander is Adrie Pelkmans.

René: “Die Pelkmans was een stugge verdediger, maar ik speelde hem in de eerste helft helemaal dronken. Komt-ie op weg naar de kleedkamers naast me lopen en begint-ie opeens tegen me te praten. Als ik zo doorging

Bouwmeester, die vervangen was door de beloftevolle Reynders, volkomen stuurloos. In de tweede helft, toen ADO het tempo probeerde te drukken, kregen de Bredanaars onverwacht juwelen van kansen. Maar Vissschers zag tot driemaal toe kans uit vrije positie tegen doelman Thie te schieten. Daartegenover stond een ADO-aanval, die in snel tempo door de NAC-rijen scootte, met veel verrassende combinaties van het duo Pas-Heijnen, waartegen de oude rot Pelkmans het herhaaldelijk moest afleggen. Toch zou het tot de 41e minuut duren, eer de Hagenaars er in zouden slagen de NAC-muur te doorbreken, nadat Van der Merwe enkele harde schoten met brio had gestopt. Het was een volkomen verrassing. Bij een voorzet van Pas zwenkte Heijnen naar binnen. Handig wipte hij de bal over de verdedigers op het hoofd van Maassen, die langs de uitlopende v. d. Merwe inkopte (0-1).

Al in de eerste minuut van de her-

neen, maar zag tot zijn opluchting Snoeck hetzelfde doen. Vervolgens schoot Vissschers driemaal tegen de alleen voor hem staande Thie. Met het bevroren van het spel kon ADO het Bredase offensief snoeren en vervolgens gingen de Hagenaars nog even ten aanval. Het duurde tot de 44e minuut, eer de score verhoogd werd. Maassen, op de vleugel hinkend, zette hoog voor en Aarts kopte de bal in de uiterste hoek (0-2).

NAC: v. d. Merwe—Van Gorp, Van Ierland, Aty Graaumanns, Pelkmans—Reynders, Ad Graaumanns—Snoeck, Vesters, Vissschers, Don.

ADO: Thie—v. d. Burch, Villerius, Mansveld, Vos—Houwkaart, De Zoete—Pas, Heijnen, Maassen, Aarts.

KIJKSPEL: 7. TECHNIEK: NAC 6, ADO 8.

DOELPUNTEN. ADO: Maassen, Aarts.

SCHEIDSRECHTER: Schalks.

TOESCHOUWERS: 12.000.

*René Pas passeert zijn favoriete persoonlijke tegenstander aller tijden
Adrie Pelkmans*

met hem steeds te passeren, zou hij me helemaal verrot schoppen. Maar hij had een hazenlip, ik verstond hem slecht en ik schoot in de lach.”

Later zou het jonge Haagse rechtsbuitentje een echte plaag worden voor Pelkmans.

René: “Hij belde altijd als we tegen elkaar moesten op donderdag vanuit Breda naar de club, of naar iemand van de Haagse pers om te informeren of ik meedeed. Hij scheet echt in z’n broek van me. Happel wist dat, dus die stelde me elke wedstrijd tegen NAC op, ook al had ik een paar weken niet gespeeld. Tegen Pelkmans scoorde ik namelijk altijd.”

CHUBBY CHECKER EN DE MANCHETKNOPEN VAN MARTIN KLOOR

De anekdote Pas-Pelkmans dateert uit de herfst van 1962, een half jaar nadat ADO de Oostenrijker Happel als trainer contracteert. De eerste contacten met de nieuwe, nog vrij onervaren oefenmeester, vinden plaats in Wenen, bij een toernooi van Rapid Wien waaraan de ADO-jeugd meedoet. En wie wordt daar uitgeroepen tot Beste Speler van het toernooi?

Theo van der Burch, ruim een halve eeuw later, alsof het de dag van gisteren was en nog even bescheiden als voorheen: “Dat was ik, da’s niet zo moeilijk, en het was natuurlijk volkomen terecht dat ik beste speler van het toernooi werd. Die Oostenrijkers hadden heel veel verstand van voetbal...”

René: “Je speelde dat jeugdtoernooi inderdaad ongelooflijk goed. Jammer dat je dat niveau daarna nooit meer gehaald hebt...”

René, één ‘voetbaljaar’ jonger dan Theo, herinnert zich van het uitstapje naar Wenen nog een grappig voorval met Martin Kloor: “Chubby Checker was toen de grote man in de muziekbusiness, hij had de ene hit na de andere. Allemaal dansnummers: The Twist, Let’s Twist Again, Limbo Rock, Loddy Lo, noem maar op. Dus wij wilden op een avond daar in Wenen op stap, danstenten zat. Maar dat mocht niet van het bestuur, we moesten binnenblijven in het hotel. De meesten van ons

deden dat braaf, want we waren altijd hartstikke gehoorzaam...”

Maar een klein groepje avontuurlijke ADO'ers gaat er toch vandoor. Via de regenpijp klimmen ze naar buiten. Alleen met Martin Kloor gaat er iets fout. Hij verliest tijdens de klauterpartij een manchetknoop die hij van zijn verloofde had gehad.

René: “Zoeken zoeken, maar nergens te vinden, misschien in een put gerold of zo, we wisten het niet. Kreeg Martin zó de pest over in, dat hij z'n andere manchetknoop ook uit z'n mouw haalde en zo ver mogelijk weggooide.”

Theo: “Het mooie was dat we even later tóch die tweede manchetknoop vonden. Nog even gezocht naar die weggegooide, maar toen was die niet meer te vinden...”

ARROGANTE HAPPEL GOOIDE DE VOETBALKLEREN VAN THEO VAN DER BURCH IN DE SLOOT

Met Happel zullen René, Theo en de andere ADO'ers een speciale band krijgen. Die is samengesteld uit elementen als respect en waardering. Maar af en toe ook uit woede en onbegrip.

René: “Dat kwam omdat hij nogal arrogant kon zijn. Als je niet speelde, als hij je dus niet in zijn basiselftal had opgesteld, en dat had hij al een paar dagen voor de wedstrijd aangekondigd, gaf hij geen draad en sprak een paar dagen geen woord tegen je. Ook als hij je niet opstelde, terwijl je de week ervoor nog gewoon in de basis stond, zei hij niets. Hij legde niets uit en je moest er ook niet naar vragen, want antwoord kreeg je toch nooit van hem.”

Theo: “Ik had een keer bonje met hem en het ging om niets. Het was 1968 en ik moest mijn nieuwe contract nog tekenen. Maar daar was ik even niet aan toegekomen, want mijn dochtertje was geboren en ik had een paar dagen vrij genomen. Ik was dus enige tijd niet op de training en dat pikte hij niet. Dus wat deed hij in z'n boosheid en onmacht? Hij gooide me niet alleen het elftal uit, hij deed nog wat anders ook: hij pakte m'n voetbalkleren uit mijn kastje en flikkerde alles in de sloot. Ik hoorde dat van de jongens en ging de volgende

dag poolshoogte nemen. Ik keek in mijn kastje en inderdaad, daar lag mijn kleding, nog steeds drijfnat, stinkend en onder het kroos. De jongens allemaal gniffelen en lachen, maar ik deed alsof ik gek was, ik reageerde niet en ging weer weg. Ik zei: 'Als m'n spulletjes gewassen en gestreken zijn, dan kom ik weer trainen.' Een dag later ging ik nog eens kijken en ja hoor, toen waren mijn voetbalspulletjes gewassen en gestreken, door onze materiaalman Harry de Ruiter. Maar alles lag wél in het kastje in de kleedkamer van het tweede... Happel had me gewoon naar de reserves verbannen, zonder wie dan ook daarvan op de hoogte te brengen."

Uiteindelijk wordt alles bijgelegd omdat de twee volwassen mannen toch zoveel respect voor elkaar hebben dat ze graag willen blijven samenwerken.

Theo: "Respect, inderdaad. Maar ook omdat hij niet zonder me kon. Tegen Volendam en Telstar had hij me niet nodig, in dat soort wedstrijden kon je iedereen rechtsback zetten. Happel begreep dat-ie me nodig had omdat er in heel Nederland gewoon geen betere rechtsback te vinden was..."

Dus als de grote wedstrijden eraan komen, kiest de trainer toch eieren voor z'n geld en stelt hij Van der Burch op?

Theo: "Uiteraard, dat doe je als je verstand van voetbal hebt. O ja, ik heb natuurlijk een paar keer in het tweede gespeeld om mijn goede wil te tonen. Tijdens die ruzieperiode heb ik bij een thuiswedstrijd van het eerste een keer een aardig toneelstukje opgevoerd. Ik speelde dus niet en zat zelfs niet eens bij de selectie. Toen liep ik langs de lange zij met een regenjas en m'n kraag omhoog de hele tijd heen en weer. Ik schreeuwde voortdurend: 'Theo! Theo! Theo!' en het publiek vond het prachtig. Bij de eerstvolgende training zei ik tegen Happel: 'Heb je 't gehoord, ze riepen zondag de hele tijd Theo! Theo! Theo!', wordt het niet eens tijd dat je me weer opstelt?' Maar je weet natuurlijk al hoe hij daarop reageerde. Niet dus."

Korte tijd later is het geschil voorbij, zijn de twee kemphanen alsof er niets gebeurd is elkaars beste vrienden weer en draagt Theo de eerstvolgende zondagmiddag om twee uur zoals gebruikelijk rugnummer 2.

(door F. Bersen)

Just toen men zich op de matig bezette tribunes in het Zuidpark begon af te vragen of het nog de moeite waard zou zijn de wedstrijd ADO—Leicester tot het einde uit te zien, werd bij ADO Looye vertoonden van door René Pas. Das was zo'n twintig minuten na de rust en vanaf dat moment versnelden de Hagenaars meteen de pas. Levendige René bracht meer vaart in de voorhoede hetge-

momenten, dat de Hagenaars dicht bij dat doelpunt waren — een kogel van v. d. Burch juist voor de rust net over en een paar goede pogingen van Schoenmaker tien minuten na de rust — en dat de uitstekend spelende doelman Shilton dat succes in de weg stond, maar er hadden toch meer en betere kansen moeten komen uit die linie met Schoenmaker, Looys, Couperus en Hestad.

De kansen kwamen er pas toen Pas in het veld kwam. Hij werd een doorlopend gevaar voor de wankelende Britse achterhoede, passerende gemakkelijk en gaf goede passes aan zijn medevoorwaarts. Looze mag een reputatie hebben als schutter, zijn technisch redelijk spel heeft weinig vaart en wat Couperus bevestigde: "zinnen wij er aan, dat hij de intentie had om terug te komen."

de intertoto-competitie. In die halve eindstrijd moesten de Hagenaars het opnemen tegen de winnaar van de ontmoetingen tussen Bratislava en Go Ahead.

De Hagenaars, na de magere 1-0 zege op eigen terrein met gemengde gevoelens naar Zweden getrokken, hebben zich voortreffelijk geweerd. Defensief speelde Van der Burch een grote rol. Voor rust kwamen de Zweden dan ook niet aan doelpunten toe.

In de elfde minuut na rust
benutte Houwaart een pass van
De Zoete. acht minuten.

ADO-Willem II 1-1

Van den Burch
uitblinker in
slap partijtje

(Van onze sportredactie)

DEN HAAG, maandag — Het meeste plezier viel in de laatste competitiewedstrijd tussen ADO en Willem II te beleven aan de jeugd-

HAAGSCHE COURANT DINSDAG 19 MEI 1970

TWEE TREFFERS VAN PAS

**ADO met gemak
langs ordeloos
opererend NEC**

Van onze sportcorrespondent

Van onze sportcorrespondent

Nijmegen — „Dit NEC kon ons echt geen hoofdbreken bezorgen. Het speelde ons met tempelope, stroeve en doorzichtige combinaties in de kaart. Met wat meer veine hadden we met vier, vijf deelpunten ver- schil kunnen winnen. Nee, NEC is er met de cijfers 0-3 niet eens zo gek afge- te indruk op ons. Het was een indrukwekkende af- sluitende impressie tekende na afloop ADO's

Techniek en balbehandeling

Techniek en balbehandeling leveren bij René Pas geen problemen op. De conditie en het zelfvertrouwen zijn de punten waarop Pas de komende maanden nog winst zal moeten boeken.

DE STOELN VLOGEN BIJ EDDY HARTMANN DOOR HET KANTOOR

Ook René heeft wel eens een aanvaring met de coach die hij tot in lengte van jaren zal blijven bewonderen: “Happel was een gigant, daar is de hele wereld het over eens. Maar hij had soms dingetjes die echt nergens op sloegen. Op een dag moesten we op het strand trainen omdat heel Nederland blank stond. Dus iedereen met auto’s naar Scheveningen. Helaas, Theo Verlangen en ik letten even niet op, alle auto’s waren al weg en wij stonden nog te wachten in het Zuiderpark. Maar niks aan de hand, we hadden zelf al een oplossing bedacht: we paktten gewoon een taxi naar de Pier.”

Zo gezegd, zo gedaan. Verlangen en Pas zijn nog net op tijd op de boulevard, maar kunnen de groep niet meteen vinden en missen de training. Ze keren terug en lopen als training de grote ronde om het Zuiderpark. Alleen daarna ontstaat er een conflict. René heeft de taxirit betaald, gaat met de kwitantie van 30 gulden naar Happel en vraagt of hij dat geld van de club terug kan krijgen.

René: “Drie tientjes was een hoop geld in die tijd en zeker voor een jochie van 18 jaar met een klein contractje. Happel lachte me uit, zei dat ik dat kon vergeten, dat ik niet goed bij m’n hoofd was en dat als ik problemen had, ik die maar aan Eddy Hartmann moest voorleggen, want hem interesseerde het geen reet, ik was in zijn ogen een amateur.” Pas krijgt de pest in, loopt driftig naar het kantoor van manager Hartmann en stelt hem de dertig-gulden-vraag. Ook diens reactie is tot zijn spijt anders dan hij hoopt. De ADO-bestuurder kijkt het eigenzinnige voetballertje fronsend aan, schudt het hoofd en voldoet niet aan het verzoek. René: “Hij vond het mijn eigen stomme schuld, zei dat ik dit maar als leergeld moest zien en dat het mij op deze manier misschien eindelijk eens een keer duidelijk zou worden hoe de wereld van het profvoetbal in elkaar stak.”

Maar het verhaal is nog niet af. René Pas, kalm en bescheiden en zeker geen Haagse lefgozer, ontsteekt ter plekke in enorme woede en verliest zijn zelfbeheersing: “Ik pakte een stoel en gooide die naar Hartmann toe, hij kon nog net bukken, en ik schold hem helemaal

ondersteboven. Ik zei hem dat hij nu lekker van mijn centen naar de hoeren kon of dronken worden, ik weet het allemaal niet meer, ik stond op ontploffen, ik gooide hem letterlijk en figuurlijk van alles naar z'n hoofd."

Uiteindelijk wordt ook deze affaire gesust en alle betrokkenen gaan weer snel over tot de orde van de dag. En de drie tientjes? Die heeft René tot op de dag van vandaag niet van de club teruggekregen. "Hartmann had gelijk: het was dus toch leergeld," besluit hij een kleine halve eeuw later lachend, "want ik ben daarna nooit meer te laat op een training gekomen."

WAAROM MANSVELD EEN SCHOEN NAAR HET HOOFD VAN HAPPEL SMEET

Dat Ernst Happel in zijn trainersbestaan wel vaker de confrontatie zoekt, is algemeen bekend. Zijn aanvaringen met de echte grote jongens als Wim van Hanegem en Rinus Israel bij Feyenoord zijn vermaard. Het conflictmodel inzetten om anderen beter te laten functioneren, is in de loop van zijn carrière niet zelden een perfecte strategie van de Oostenrijker gebleken. Ook bij ADO weet hij de belangrijkste mannen regelmatig zodanig te prikkelen dat die voor hem een stapje extra willen zetten.

René: "Aad Mansveld was voor Happel natuurlijk de onbetwiste nummer 1. Maar die twee zaten elkaar heel vaak in de haren, om het maar voorzichtig uit te drukken. Bij MVV uit ging Happel een keer in de rust helemaal uit z'n plaat. Als een idioot ging hij tekeer tegen Aad, hij vond hem als een oud wijf spelen, zei dat hij alleen maar balverlies leed, ongeïnteresseerd in het veld liep en als aanvoerder het slechte voorbeeld gaf. Maar dat was helemaal niet waar, Aad had volgens ons helemaal niet zo slecht gespeeld. Ik vond hem zelfs goed in die eerste helft, ik begreep niets van Happel."

De tirade van de coach krijgt een vervolg en Happel wisselt Mansveld in de rust, met alle gevolgen van dien. De aanvoerder wacht tot Happel is uitgesproken, trekt dan razendsnel een schoen uit en gooit die met

volle kracht nét naast het hoofd van de baas. De andere spelers weten niet wat er gebeurt, dit is ongekend, dit is insubordinatie, dit gaat oorlog worden. Er valt een langdurige stilte, de twee hoofdrolspelers zwijgen nog het meest. Dan draait Happel zich om en gaat buiten een sigaretje roken. Mansveld gaat douchen. Einde verhaal.

AANVOERDER EN ONBETWISTE KONING VAN DE INTIMIDATIE

René: “Ik wou dat ik het voetbalkarakter van Aad had gehad, dan zou ik nog meer uit mijn loopbaan hebben gehaald. Meeverdedigen? Ik keek wel uit, ik wist niet eens hoe dat moest. Dat Aad me helemaal verrot schold als ik weer verzaakte, nam ik op de koop toe. Hij had natuurlijk volkomen gelijk, maar ik kón het gewoon niet. En toen bij MVV die bonje met Happel, ik denk er nog vaak aan terug. Wat een moment, wat een uniek voorbeeld van botsende karakters op het allerhoogste niveau. En wat een uitwerking had het, het leek wel of die twee grootheden het van te voren hadden afgesproken, maar dat was natuurlijk niet zo. Je moet erbij geweest zijn om het te geloven.”

De persoon Aad Mansveld komt vaak voorbij in het voetballevens van René Pas en Theo van der Burch en van nog veel meer ADO'ers, zowel binnen als buiten het veld. Dat zijn overlijden, in 1991 op slechts 47-jarige leeftijd, zijn cultstatus tot op de dag van vandaag alleen maar verhoogt, is evident. En dat hij niet de beste voetballer was die ADO ooit heeft voortgebracht, maar wel de meest tot de verbeelding sprekende, is ook genoegzaam bekend. Hij is gedurende zijn actieve jaren meer dan zomaar een voetballer. Hij begrijpt dat je een wedstrijd alleen maar moet beginnen als je zeker weet dat je 'm wint. En dus moet je als profvoetballer elk middel, elke kans aangrijpen om dat voor elkaar te krijgen.

Theo: “Dat klopt, Aad haalde alles uit de kast. Vooral intimideren, daar was hij een meester in. Binnen de lijnen zocht hij vaak de grenzen. Ik zelf trouwens ook, maar dit terzijde. Aad gooide er af en toe tackles uit die een tegenstander echt bang maakten. En dan zei hij er meteen